

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ З БЕЗПЕКИ ПРАЦІ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Горбенко В.С., НУЦЗУ
НК – Шароватова О.П., к.пед.н., доц., НУЦЗУ

У реаліях сьогодення в усіх сферах українського суспільства, включаючи сферу трудової діяльності, мають місце гендерні проблеми та дискримінація за ознакою статі. Соціальне визнання жінок усе ще обмежується цінностями та пріоритетами чоловіків, домінуванням властивого їм способу життя, ідеологічних засад та інтересів; жінки і далі економічно здебільшого залежать від чоловіків; у чоловіків і жінок усе ще відсутні можливості гармонійного поєднання професійної діяльності та сімейного життя [1]. Відтак, наявність гендерної компетентності стає обов'язковим елементом не лише з точки зору професійного розвитку особистості, а й взагалі з точки зору її взаємодії із суспільством.

Очевидною стає і необхідність включення в освітній процес усіх категорій осіб, що навчаються, основних знань гендерної складової щодо соціалізації особистості, ефективного використання можливостей освітнього ресурсу у спростуванні стереотипів і різного роду упереджень стосовно сприйняття жінок і чоловіків у суспільстві. Особливої значущості зазначені питання набувають при підготовці фахівців сфери безпеки праці, оскільки в Україні досі наявна як вертикальна, так і горизонтальна професійна сегрегація. Жінки переважно представлені у легкій і харчовій промисловості, охороні здоров'я, туризмі та сфері соціальних послуг і реалізують себе переважно у низькокваліфікованих професіях та професіях загального обслуговування. Має місце і пряма, й непряма (прихована) дискримінація, що випливає із законів або нормативних актів та включає висування вимог, що не стосуються виконання певної роботи [1].

Отже, крім правового підґрунтя, забезпечення рівних прав чоловіків та жінок, вочевидь, залежить від індивідуального розуміння тендеру та досвіду учасників у даному процесі. Хоча у сучасному вітчизняному законодавстві існує формальна рівність, для справжнього ж її досягнення необхідне глибше розуміння гендерних питань, що можливе лише завдяки поінформованості та освіті з відповідних питань. Сприяти цьому може вивчення окремих навчальних дисциплін нахшталт «Гендерні основи безпеки та трудової діяльності», предметом вивчення якої є основні положення і проблемні питання реалізації гендерної політики як у світовому, так і вітчизняному вимірах; інноваційні напрями теорії безпеки і практичної професійної діяльності як соціокультурного феномену, пов'язаного із формуванням у молодого покоління знань про гендерні стереотипи і способи їх подолання. Це цілком забезпечить реалізацію наявної необхідності включення в освітній процес основних знань гендерної складової; сприятиме ефективності подолання так званого «прихованого навчального плану» та використанню фемінітивів у професійній, навчальній та повсякденній діяльності, зокрема у майбутніх фахівців з безпеки праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гендерна рівність у світі праці в Україні / Гульбаршин Чепурко; Міжнародне бюро праці, Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. Київ: МБП, 2010.